СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 242. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 17-го ЖОВТНЯ 1951. No. 242. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 17, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свобода": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЛОВЕТ ПОПЕРЕДЖАЄ, ЩО НЕМА АТОМОВОЇ МАГІЇ

Маямі, на Флориді, 15 жовтня. — Секретар оборони Роберт А. Ловет, у своїй промові на відкритті конвенції Американського Легіону, заявив, що Злучені Держави ще не мають запасу атомових родів зброї, при допомозі яких можна б легко здобути перемогу у війні. На цій підставі він попередив націю перед оптимізмом, пов'язаним до нової зброї. — Промова секретаря слідувала після відчитання привіту президента Трумана, написаного в листі до краєвого командувача Легіону, Ирлі Кок. У листі президент пригадав потребу розширення воякової програми „Хартії Прав" також на ветеранів Корейської війни. Конвенція зійшлася під загрозою нового буревію, який зближається з Карібського моря до Флориди.

Ловетова промова була першою прилюдною заявою від часу обняття ним становища секретаря оборони після зречення з цього становища ген. Джорджа К. Маршала. У ній він признав, що військовики зробили великий поступ у новій зброї, одначе додав: "Це була б лиха прислуга для вас і для націй; якщо б ви набрали враження, що ці поступи в атомовій ділянці несли зі собою легкий, швидкий, дешевий або магічний спосіб вовування або здобуття перемоги у війні... Правдивий факт такий, що нама краєва безпека, на випадок нападу, залежатиме від удосконаленої дотепер вживаної зброї доти, доки нова зброя і нова практичність атомової енергії не будуть випробувані щодо своєї непевности як також щодо своєї придатности на полі бою". Потім він ще додав: „Покладатися забагато на зброю, яка ще не випробувана і якої нема під рукою у відповідній кількості, — це була б така сама дурість, як занедбувати її можливості і покладатися виключно на такі речі, які нам давно відомі". — Як у промові президента, так теж і в промові Ловета й його заступниці Анни Розенберґ можна було відчути заохоту до негайного наладнання пляну загального військового вишколу.

Палата Репрезентантів зв'язує резерви з загальним військовим вишколом.

Мабуть у переконанні, що загальний військовий вишкіл прийде під вирішення в найближчому Конгресі, Палати Репрезентантів у Вашингтоні ухвалила одноголосно програму повної зміни системи резерви при збройних силах. Зміна пристосована до пляну загального військового вишколу і військової служби. Час застосування її в практиці передбачений від 1 липня 1953. Докищо буде дальше збережена теперішня система.

ЗАГИНУВ СТРАТОКРЕЙСЕР

Стратокрейсер повітряних сил з 11 членами залоги виліьв з повітряної станції Райн над Майном у Німеччині і мав прилетіти до повітряної бази у Вестовер, у стейті Массачусетс у понеділок, але й досі нема вістки від нього. Щоб з'ясувати, що з ним могло статися, змобілізовано всі резервові літаки і вислано на Атлантійський океан. Стратокрейсер мав пального тільки, що могло б його втримати до год. 8.43 ввечорі у понеділок. Тому зовсім зрозуміле побоювання, що він загинув. Він віз неозначений вантаж в дорозі до Азорів.

25-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В НЮ ЙОРКУ

Ню Иорк. — У неділю 14 вересня першої української нюйоркської православної церкви, тобто церкви св. Володимира при Чотирнадцятій вулиці. На ювілейнім богослуженні було понад 1,000 осіб. Архиєрейську Богослужбу відправив митрополит Иоан Теодорович з Філадельфії в сослуженні архиєпископа Мстислава Скрипника і десяти священиків з околиць. При нагоді ювілею місцевий парох, о. Лев Весоловський, який займає в православній єрархії сан митрата, дістав від своїх парафіян нову золочену митру. Церква була заложена в 1926 р., тепер нараховує 700 родин, як. сказано в пресі з понеділка. Під час богослужень співав хор під орудою проф. В. Завітневича, якого 15 пісень передано радіопрограмою „Голосу Америки" на Україну за Залізну Заслону.

ТИСНЕННЯ КРОВИ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД СТАНУ ЛЮДИНИ

Ню Иорк. — Зміна в тисненні крови в нормальних людей, як теж у людей, що мають високе тиснення крови, залежить від життьового стану, в якому опиниться людина. Таку засаду проголосив професор медицини університету Корнел, д-р Стюарт Волф на зібранні Нюйорської Медичної Академії, покликуючись на свій 15-річний досвід. Студії виказують, каже д-р Волф, що коли людина вважає себе загроженою або зловленою, тоді сильно підноситься тиснення крови в артерійних тисненнях. Навпаки, коли людина вважає себе переможеною і пониженою, тоді тиснення крови падає нижче від нормального стану. Студії виказали зміни в серцевих і кровоносних посудинах приходять під час усіх хвилюючих зворушень серед усіх типів людей, починаючи від зовсім здорових без жадних симптомів, переходячи до людей з недомаганнями кровоносних посудин, які не мають основних недуг аж до людей, що мають справжні анатомові уломності. Щодо того, то д-р Волф каже, що постійні недомагання в відділах хорових органах або в системі травлення можуть призвести до помітних змін у їх структурі, а від цього залежне також тиснення крови. Зрештою висновки доповідача були дуже спеціяльні, зрозумілі хіба знавцям медичного діла.

Лік проти алькоголізму появився на ринку.

Лік з назвою Антабюс, якому приписують силу лікування застарілих алькоголіків, появився вже в продажу в дрогеріях, як про це повідомив Нюйорський Медичний Комітет. Одначе комітет застерігає, що треба вміти вживати цей лік, бо невмінне може принести нещасливі результати. Це не такий лік, щоб його могла жінка або хто інший потайки давати заживати чоловікові при напоях чи стравi. Тому треба звернутися до лікарів за вказівками, як заживати Антабюс.

В АМЕРИЦІ

● Арештували 300 осіб за революту в Венесуелі, яка вибухла попереднього тижня підчас „Дня Колюмба". Їх притримують у столичнім місті Каракас.

● Хтось наставляв поліцію в Ню Йорку, що на залізничій станції Гренд Сентрал вложено бомбу в шафу, в якій подорожні переховують свої речі, винаймучи за ключ по 10 ц. Треба було одворити 3,000 таких скриньок, щоб переконатися, що бомби не було.

● 10-річний скрипак виступив з концертом у Тавн Голл у Ню Йорку в неділю. Його ім'я Чарлс Кеслеман. Преса признає талант, одначе обережна з передбачуванням геніяльности. Хлопець грав на чвертьовій скрипці.

ТИХІ ГЕРОЇ. Коли інші аліянтські вояки вдержують фронт, члени південно-корейського робітничого батальону під постійним обстрілом доставляють на передові фронтові лінії амуніцію і харчі, а забирають ранених. На фото: двох тихих героїв відводить з запілля пораненого оборонця своєї країни.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ПРОПОНУЄ РОСІЇ СВІТОВИЙ МИР

Винстон-Сейлем, у стейті Норт Каролайна, 15 жовтня.— Президент Труман заявив, що Росія й Америка можуть жити побіч себе без війни, і тому він звернувся з закликом до совєтських лідерів, щоб вони залишили агресію й „їхню смішну мирову пропаґанду" та пробували погодитися з Заходом про мир і роззброєння. Цей заклик виголосив Труман у промові з нагоди положення основ під новий кампус у Вейк Форест Каледж, де було присутніх 20,000 людей. Одначе президент виразно сказав, що Америка не поступиться назад на своєму шляху до миру на підставі сили. Він також пригадав, що війна не є неминуча, або що перегони в зброєних між Росією і т. „такою війною, в якій одна або друга сторона здобуде повну перемогу".

„В міру поступу наших оборонних змагань зростуть наші можливості успішних переговорів з Совєтським Союзом. Зі ступневим зростом наших оборонних змагань ми переконаємо провідників Совєтського Союзу, що мирові замисли лежать у їх власному інтересі. Поступ у наших оборонних зусиллях заставить Росію нас респектувати. Ми готові тепер, як ми були готові завжди, засісти до розмови з Совєтським Союзом і з усіми заінтересованими націями, в Об'єднаних Націях і працювати разом для полегшення тягару нових зброєнь і для забезпечення миру" — твердив Труман. Він теж пригадав потребу інтелектуальної свободи і відбиття нападей „сівачів підозрінь і продавців засади залякування".

АЛІЯНТИ ЗАПОВІДАЮТЬ АКЦІЮ В СПРАВІ ОБ'ЄДНАННЯ НІМЕЧЧИНИ

Бонн, Німеччина. Вчора тут повідомлено, що Злучені Держави, Британія і Франція запропонують Об'єднаним Націям перевірити положення в Сх. Німеччині та ствердити, чи вона надається на переведення загальних виборів, що мали б попередити об'єднання обох частин країни. Західні представники запевнили канцлера Аденауера окремим листом, що вони підтримують „думку виборів" в обставинах, що запевняли б волю німецькому народові. З цього виходить, що аліянти задумують перебрати в цій справі ініціятиву та відібрати Совєтам один з найбільших їх арґументів в теперішній пропаґандивній війні. На окрему увагу заслуговує факт, що аліянти, відповідаючи на лист в одній справі від канцлера Аденауера, не висловили своєї думки відносно ще одної справи, заторкненої в тому листі, а саме німецького домагання, щоби східно-німецькі території, що є тепер під управлінням Польщі, були знову прилучені до „об'єднаної Німеччини".

КАТОЛИЦЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОПОМОГЛА В ПЕРЕСЕЛЕННІ 30,000 УКРАЇНЦІВ

Филаделфія. — Заходами і старанням Краєвої Католицької Конференції Добродійности переселено досі до Злучених Держав понад 90,000 європейських скитальців, в цьому майже одну третю частину, чи є понад 30,000 творять українці — заявив представник цеї організації ред. Володимир Душник на Загальних Зборах Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, вітаючи їх офіційно від Католицької Конференції. Між спровадженими Католицькою Конференцією 30,000 українцями є біля 22,000, що прибули на ашуранси, здобуті Українським Католицьким Допомоговим Комітетом під проводом єпископа Кир Амвросія Сеницина у Стемфорді. В. Душник, вітаючи збори ЗУАД Комітету від Католицької Конференції, висловив подив до праці ЗУАДКом., який мінімальними фондами потрапив добитися максимальних успіхів, підкреслюючи при цьому благородні наслідки співпраці між обома цими добровільними американськими допомоговими агенціями та закликаючи до її дальшого скріплення. В. Душник, що в Католицькій Добродійній Конференції виконує важливу функцію пропаганди і зв'язку, відвідав кільканадцять стейтів, в яких поселились новоприбулі та по містах на цю тему багато статтей в місцевій і красвій пресі, віддаючи велику увагу тем українцям, їх швидкому достосуванні до американського способу життя та їх мріям про визволення їхньої батьківщини — України.

АНГЛІЙСЬКІ КОНСЕРВАТИСТИ ПЛЯНУЮТЬ МАЛІ ЗМІНИ В ЗАКОРДОННІЙ ПОЛІТИЦІ

Лондон. — З поінформованих кол повідомляють, що Винстон Черчил та його Консервативна партія, на випадок перемоги у виборах 25 жовтня, плянують тільки незначні зміни в дотеперішній закордонній політиці лейбуристського уряду, не зважаючи на всю дотеперішню критику тої політики. В цьому головне, що ані Черчим, ані Іден не є прихильниками вжиття сили в теперішніх непорозуміннях з Іраном і Єгиптом, хіба були б до цього змушені, що, очевидно, зробив би теж теперішній лейбуристський уряд. Натомість заповідається деякі зміни в англо-американських стосунках, ще більше достосовуючи і узгіднюючи британську закордонну політику до теперішньої політичної лінії Злучених Держав, зокрема як ідеться про рішучу протидію проти дальшої комуністичної експансії.

ЄГИПЕТ ВІДКИНУВ 4-ДЕРЖАВНУ ПРОПОЗИЦІЮ СПІЛЬНОЇ ОБОРОНИ

ПАРЛЯМЕНТ АПРОБУВАВ ДЕКРЕТИ УРЯДУ ПРО ЗІРВАННЯ ДОГОВОРІВ З ВЕЛ. БРИТ.

Каїро. — Єгипетський міністер внутрішніх справ Фавд Сераг ель Дін повідомив вчора в парляменті, що єгипетський уряд рішив відкинути спільну пропозицію Злучених Держав, Британії, Франції і Туреччини щодо оборони Середнього Сходу. Опісля парлямент одноголосно апробував урядові декрети про зірвання договорів з Британією відносно спільної адміністрації Судану та британської військової залоги в районі Суезу. Зах. аліянти пропонували Єгиптові договір, на підставі якого мало б бути створене спільне — близько-східне командування з рівноправною участю Єгипту. Єгипет рішучо відкинув теж британську пропозицію щодо створення міжнародної комісії, яка подбала б про конституційний розвиток та евентуальне повне усамостійнення Судану. Велика маса людей, зібраних в будинку парляменту і перед ним — прийняла з великим ентузіязмом рішення уряду і парляменту. Рівночасно повідомлено, що вже скликаної вчора сесії мала б відбутися, черговa надзвичайна сесія парляменту, завданням якої буде доповнити конституцію та проголосити Фарука королем Єгипту і Судану. Тим самим політична криза увійшла в свою рішальну фазу, тим більше, що охопила теж інші країни Близького Сходу. Негайно після рішення єгипетського уряду і парляменту, уряд Іраку закликав до Багдаду свого амбасадора в Каїро, що є головним дорадником уряду в закордонних справах, а в цілій країні почалася сильна кампанія за зірвання теж іракського договору з Британією, на підставі якого Британія має право вдержувати на території Іраку свої авіаційні бази. Проте, в поінформованих колах не передбачується більшої можливості, щоб Ірак пішов слідами Ірану і Єгипту та зірвав договір однобічно. Рішення єгипетського уряду створило дуже напружену ситуацію, тим більше, що єгипетський уряд вже раніше повідомив, що негайно після апробати декрету парляментом британські війська в Суезі будуть проголошені „ворожими військами".

ВИСТУП МОССАДЕХА В РАДІ БЕЗПЕКИ ЗЛАГІДНИВ ІРАНСЬКУ КРИЗУ

Ню Иорк. — Іранський премієр Моссадех виступив вчора в Раді Безпеки Об'єднаних Націй, обороняючи іранське становище в англо-іранському конфлікті та відмовляючи Раді права втручатися до тої справи. Хоча виступ Моссадеха був досить гострий, проте він помітно злагіднив напруження, залишаючи „відкриті двері" до евентуальних дальших англо-іранських переговорів. Моссадех твердив, що справа нафтового конфлікту є виключно іраньско - англійською справою і її повинні полагодити уряди цих двох країн. Він рівночасно натякнув, що єдиними проблемами, які Іран може обговорити з Британією, це справа відшкодувань за британські нафтові інсталяції в Ірані та евентуальні умови продажу іранської нафти Британії. В дипломатичних колах вважається цю заяву виразним виявленням іранської „доброї волі", подібно, як теж британський представник сер Гледвин Джеб змодифікував свою резолюцію і скаргу проти Ірану, викидаючи з неї фразу про іранську загрозу для світового миру. Американський представник Ворен Р. Остин виявив помітне вдоволення таким розвитком справи, вважаючи це доказом, що „обі сторони заінтересовані в мирі". В іранській заяві перед Радою Безпеки обвинувачується теж Британію, що вона намагалася втручатися у внутрішні справи Ірану та користувалася „політикою залякування", висилаючи свої воєнні кораблі на безпосередню віддаль від іранських портів. Премієр Моссадех підкреслив, що Іран готов переговорювати з Британією на базі іранської суверенности та націоналізаційного закону. У відповідь на це британський представник виголосив теж дуже лагідну промову, говорючи про „нашого достойного колеґу з Ірану", премієра Моссадеха, та закликаючи його до відступлення від політики ізоляціонізму і боєвого націоналізму. Вчорашні виступи іранського і британського представників викликали помітний оптимізм. Сесія Ради Безпеки сьогодні ще продовжуватиметься у цій справі.

НОВІ ПРОБЛЕМИ КОМПЛІКУЮТЬ ВІДНОВЛЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ В КОРЕЇ

Токіо. — До низки нерозв'язаних ще старих проблем, що стоять на перешкоді до відновлення повних переговорів між аліянтами і червоними в справі перемир'я в Кореї, долучились на вчорашній конференції зв'язкових ще деякі нові справи, що ще більше утруднюють будь-який прогрес. На вчорашній, вже п'ятій з черги, зустрічі в Панмунджом аліянтські і комуністичні зв'язкові все ще не могли погодитись щодо величини невтральної зони навколо місця переговорів, видвигаючи рівночасно другу спірну справу, а саме відповідальність за евентуальну активність в невтральній зоні комуністичних або аліянтських партизанів. Згідно з повідомленням аліянтських кореспондентів, аліянтські зв'язкові стоять на становищі, що аліянтське або комуністичне командування не повинно відповідати за акцію партизанів, натомість комуністи вважають, що така відповідальність є необхідна. Ці проблеми будуть предметом дальших нарад на черговій, вже шостій зустрічі зв'язкових, що має відбутися сьогодні.

● Відвідали Водопад Ніяґари британська княжна Єлисавета і її чоловік князь Единбург. Князь не мав при собі десять центів, щоб заплатити за вживання дальновиду. Мусів позичити від одного канадського достойника. Преса поміщує довгі звіти про величаве прийняття для них в Торонті.

ЗАПЕКЛИЙ СПРОТИВ ЧЕРВОНИХ ПРИПИНИВ АЛІЯНТСЬКИЙ ПОХІД В КОРЕЇ

Токіо. — Аліянтський „обмежений наступ", що його почали на центрально-корейському фронті частини трьох аліянтських дивізій кілька днів тому, був припинений вчора запеклим спротивом ворога. Після пролямання перших ворожих ліній, аліянтські війська наткнулися на величезну масу комуно-китайських військ в другій лінії, як теж на сильний артилерійський вогонь. На цьому фронті приблизно 15,000 аліянтським воякам, що наступають, протиставляється коло 100,000 ворожого війська. Втрати по обох боках мають бути великі, при чому ворожі втрати на багато разів перевищують аліянтські. Аліянти припинили, або радше сповільнили свій наступ, здобувши вчора дальші дві милі терену та опанувавши цілий ряд стратегічних позицій.

ПАПА ПІЙ БАЧИВ ПОЯВУ МАТЕРІ БОЖОЇ

Рим. З добре поінформованих джерел Ватикану повідомляють, що державний секретаріят Апостольської Столиці приготовляє об'ємистий збірник „чудесних фактів, що заіснували за посередництвом Папи Пія XII". Точніших даних щодо характеру тих чудесних фактів не подано, але вважається, що йдеться про листи від багатьох людей до Папи, в яких повідомляється про чудесні події, що наступали за посередництвом і молитвами Папи. Крім того, кардинал Федеріко Тедешіні, на релігійних врочистостях в місці появлення Божої Матері у Фатімі в Портуґалії, заявив минулої суботи, що Папа Пій в минулому Святому Році, в якому він проголосив доґму про Вневознятя Діви Марії, сам чотири рази бачив появу Божої Матері 30 і 31-го жовтня та 1 і 8-го листопада, проходжуючись по саді у Ватикані. Кардинал заявив, що Папа „бачив життя сонця під рукою Марії" та що „сонце передало вікарієві Христа німі, але вимовні послання". Заяву кардинала надрукував ватиканський орган. Вістка про чудесні візії Папи викликала велике враження серед римського населення, тисячі якого зібралися вчора перед катедрою св. Петра, підносячи оклики: „Хай живе Святий Папа!"

● В Дамаску, Сирія, судитимуть 32 особи, обвинувачені в шпигунстві в користь Ізраїля.

В СВІТІ

● Британія в жадному разі не відступить від своїх договірних прав в Судані і Єгипті — заявив вчора аж два рази під час передвиборчих промов британський секретар закордонних справ Герберт Моррісон.

● Відомий німецький економіст Гяльмар Шахт, що перебуває тепер в Індонезії „в гостях", заявив, що він не має жадних плянів щодо господарських студій або порад для іранського уряду, натомість поїде до Тегерану тільки з доповіддю, яку виголосить на університеті.

● Югославські селяни продовжують боротьбу проти колективізаційних заходів уряду, саботуючи всі розпорядки в цьому напрямку та відмовляючися від здачі збіжжя державі — повідомляють такі з югославських джерел.

● Ген. Коллінс, шеф штабу американської армії, відвідав Скопле, столицю югославської Македонії, та має в пляні відвідати ще цілий ряд інших югославських оборонних центрів.

● Китайське населення всіми способами противиться новому комуністичному подружному законові, що касує дотеперішні звичаї, усуває перешкоди щодо розводів і нових подруж та встановлює цілу низку інших „вольностей".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily excecpt Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗУАДК.

Треті Загальні Збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, що відбулися у Филаделфії впродовж минулої п'ятниці, суботи і неділі, накладають на коментатора важний обов'язок: відложити на другий плян речі важливі і великі та писати про справи другорядні і малі, несуттєві і часто навіть не зв'язані з Комітетом чи його працею. Якщо б ми були мали повний звіт з праці Комітету перед зборами, або самі не були приявні на тих зборах, ми могли б були повторити тільки те, що повторювали майже всі учасники зборів, характеризуючи сам Комітет як одне з найбільших українських організаційних досягнень, а його працю, як історичну, що не має прецеденту в історії нашої громади. Своєю допомогою — своєю переселенчою акцією, у висліді якої переселено до цеї країни понад 26,000 скитальців та посередньо допоможено в переселенні тисячів інших і до інших країн, своєю співпрацею з американськими і міжнародними офіціяльними агенціями і урядами, сумою всіх своїх організаційних, допомогових, переселенчих та інших суспільних і гуманітарних та культурних зусиль ЗУАДКомітет добився того, що його ставляється за приклад іншим національностям та надається йому величезного значення і вартости так з огляду на довершене, як і з уваги на евентуальні майбутні завдання. Фактичні звіти з діяльности цього Комітету дають право не тільки нам, американським українцям, але й українцям взагалі, пишатися цею інституцією та вважати її нашою національною гордістю.

Це фактичний стан справи. Але як же далеко відбігали від нього наради Загальних Зборів. Коментуючи другі загальні збори в „Свободі" з 11-го травня 1949 року, ми писали про них: „Тихо і скромно, без парад і великих формальностей, майже сотня кращих представників американсько-української громади вислухала звітів та обміркувала дальшу працю тої інституції, п'ять початкових літер якої — як це ствердив один з найновіших новоприбулих — повинні бути записані золотом в історії українського народу . . . На зборах не витрачено багато слів на підношування чималих заслуг поодиноких осіб в Комітеті, там не впало багато фраз про сам Комітет. Велика виконаної роботи та ще більші завдання на майбутнє надали тону й самим нарадам . . ."

Так було два роки тому. За два звітові роки початковим літерам ЗУАДКомітету надано ще більшого блеску і слави, в них вложено ще більший зміст і ще більші завдання поставлено перед ними, що й однодушно стверджували всі делеґати, але — на закінчення своїх довгих тирад про заслуги і провини, про формальності та про речі цілком несуттєві. Наради, замість зосереджуватись на справах, постійно крутились навколо осіб або епізодів, що витворювало погану кров та розбуджувало пристрасті. Ми уважно слідкували за перебігом нарад і з тривогою спостерігали симптоми, які без негайної і рішучої протиакції могли б легко завести наше громадське життя в той самий сліпий кут, з якого ще досі не можуть вимотатись наші брати в Европі. Ми з тривогою спостерігали дискусію для дискусії, а не для вияснення справи чи поліпшення недоліків. Ми не маємо підстав твердити, що там була зла воля. Навпаки, майже всі делеґати мають за собою вже відповідний стаж громадської праці, в багатьох випадках навіть провідної. Але дискусійна запальчивість, рівночасно з незнанням справи і непоінформованість, впродовж всіх нарад загрожувала, що в кожній хвилині може бути зроблений крок взад, замість кроку вперед.

Було б помилково і невірно думати, що тільки ці недоліки були змістом нарад. Вони тільки забрали найбільше часу і найбільше енергії. Але підчас нарад і головно в їх результаті винесено важливі і наскрізь конструктивні рішення, що можуть запевнити Комітетові дальший блискучий розвиток та справді поставити його на висоті великих завдань, про які з повною свідомістю говорили й учасники зборів і американські гості. Недоліки трапляються в кожній роботі і в кожних нарадах. На них треба звертати увагу, щоб їх оминути на майбутнє. Але як вірити в стару правду, що „все добре, що добре кінчиться", то й останні збори ЗУАДКомітету будуть додані до успіхів нашої громади, якщо новообрана Управа здійснить винесені на тих зборах кінцеві рішення з такою самою енергією і завзяттям, як виконувано працю в минулому, та як наш громадський загал їй в тому допоможе не тільки критикою і балачками, але й добрим словом та щедрою рукою.

НЕЗАКОННІ СТРАЙКИ.

Краєва Рада Робітничих Відносин щойно вирішила, що на підставі закону Тефта-Гартлі не мають права страйком приневолювати підприємця до заключення з юнією контракту, який іде проти постанов закону, а якщо вони на такий страйк вийдуть, вони тратять свій варстат праці („джаб"). Таких страйків було 62 в однім тільки підприємстві „Мекей Радіо енд Телеґраф Компані", коли робітники хотіли приневолити признати їм у контракті право до „замкненого заводу", а така точка в їхньому випадкові не була згідна з законом. Страйк називають теж „незаконними" тоді, коли його викликують робітники всупереч умові, заключеній у контракті.

Під теперішню пору замітний іншого роду незаконний страйк, який, на ділі не є страйком, тільки беззаконням. У місті Ню Йорку, як і в інших містах, є постійні робітники, що дістають заплату на підставі наперед придуманого міським урядом правильника, який на ділі є міським законом. Такі робітники це не звичайні робітники, бо вони не працюють з дня на день, навіть не з тижня на тиждень, тільки прийняті на працю раз на завжди, тобто до кінця означеного наперед року служби, або року життя, після чого вони переходять на пенсію. Вони не турбуються ні роботою, ні заплатою, бо це наперед передбачене і наперед назначені години і дні. Платню виплачують як не місячно, то пів-місячно. Тому вони підходять під характер постійних службовців, якими піклується місто на випадок недуги, признає їм право до вакацій, дає привілеї родині і т. п. Тому, що тут платня йде постійно, без уваги, чи праця легча, чи важча; і без огляду на те, чи службовик затруднений, чи звільнений від роботи на підставі правильника, службовики плянують своє життя і не думають про те, що можуть втратити роботу як у звичайних робітників, яких часто відправляється з роботи, з чим получена теж матеріяльна втрата.

Отже нюйорські службовики, які працюють при збиранні й вивоженні сміття, забажали скорочення праці з 48 годин на 40 годин тижнево. Тому, що управа міста не всилі цю справу наладнати якстій, значна частина службовиків взялася до саботажу. Спочатку вони не вивозили сміття і цим створили загрозу для здоров'я мешканців. А коли міський уряд почав їх відправляти з праці за занедбання обов'язків, вони почали масово зголошуватися хворими. Коли лікарі не признали такої хворости, вони мусіли або залишити свій джаб, або послухати наказу санітарного департаменту. Коли здавалося, що праця піде звичайним способом, несподівано появилися на вулицях міста ватаги, які відганяють службовиків від праці, а коли хто їх не слухається, тоді ватаги виконують на них напади. У минулу суботу записано 35 таких нападів у одній тільки дільниці, в Брукліні. Не було ради, місто мусіло дати поліційну охорону для службовиків і в такий спосіб забезпечити місто від вибуху епідемії.

Оце вже не незаконний страйк, як згадано на вступі, а просте беззаконня. Коли робітники організуються для виборення кращої долі, то й така боротьба мусить іти законним шляхом, без порушення прилюдного ладу. В Америці більша половина населення це робучі люди і вони стоять один за одного, як йдеться про покращання долі. Одначе годі вимагати, щоб щоденний робітник підтримував спинення праці службовиками, які маючи постійне матеріяльне забезпечення, повинні дбати, щоб „простий" робітник мав облегчену нагоду до праці і не був виставлений на небезпеку втрати здоров'я чи на дошкульні невигоди. Якщо службові чи інші робітники пробують добиватися кращої долі шляхом змови — явної або таємної — ламаючи про цьому закон, то це вже не робітнича справа. В громадянстві, де є повна воля законно добиватися всього, на таку змову нема місця.

Крім того тут заторкнена ще інша справа. Місто, зправила, не має великих покладних фондів на непередбачені видатки. Фонди виручуються з річного бюджету. Бюджет складається рік наперед, а часто, як нема звідки покрити видатків, треба затягати позичку. Позички на заплату праці належать до так званих „консумційних кредитів", які зправила небезпечні для плянованої економії. Як самий бюджет, так і позички мусять бути схвалені відповідним законодатним тілом. Тому справа підвищення платні, хочби шляхом скорочення годин праці, вимагає довшого часу. Платня, яку дістають службовики, не така, щоб грозила нуждою. Години праці — це не години важкої праці, а тільки години готовости до праці, отже не завжди виснажують силу людини.

Ці справи треба брати до уваги основно при розгляданні страйків, чи інших рухів, які хоч не мають назви страйку, його нагадують. Зате інша справа, коли страйк конечний та коли він ведеться у законних межах.

„ТАЙНИЙ ФРОНТ"

(Книга про німецьку розвідку)

Вальтер Гаґен, визначний співробітник німецької розвідки перед другою світовою війною і за війни, видав книгу під назвою „Тайний фронт" (Ді ґегайме Фронт), Лінц і Відень 1950 р., стор. 514.

Автор цієї книги знав добре найвизначніших діячів Гітлерової „Третьої Імперії" і подає добре написані характеристики цих осіб, спираючись на документи та на свої власні спостереження. Гаґен не обмежується описом діяльности „тайного фронту" в самій Німеччині: він подає нарис розвитку подій з часу передвоєнного і з доби війни в інших країнах, що попали були під вплив Німеччини: Чехословаччини, Юґославії, Румунії, Болгарії, Угорщини та Італії. Із багатого змісту цієї книги особливої уваги заслуговують характеристики відомих осіб у німецькій тайній службі, як Райнгардт Гайдріх та Гайнріх Гімлер. Гайдріха вважає Гаґен за найздібнішого між орґанізаторами німецької тайної служби. Як відомо, Гайдріха убили чеські вояки, що прилетіли з Анґлії до Праги 1942 року. Гаґен відкриває таємницю „неарійського" походження Гайдріха: його баба була жидівка, і цей факт був декому з противників Гайдріха відомий. Тому він старався всяким способом знищити документи свого походження: напр., доручив своїм аґентам знищити памятник на цвинтарі, де був напис: Сара Гайдріх. Гайдріх умів збирати матеріяли і документи про різних діячів німецької нацистичної партії, щоб тримати їх у руках і при потребі їх тероризувати або компромітівати. Ось приклади: 1937 року Гітлер відкрив свій плян почати війну проти сусідів Німеччини, щоб „звеличити Німеччину". Проти цього пляну виступив міністер Бломберґ і головнокомандувач армії ґенерал Фріч. Гітлер був дуже невдоволений цією опозицією. Довідавшися про це, Гайдріх вишукав документи, які показували, що жінка Бломберґа була свого часу проституткою. Це відкриття звичайно, компромітувало військового міністра. Але найцікавіше в цій історії те, що Гайдріх знав про минуле пані Бломберґ ще до її вінчання з Бломберґом, і не перестеріг Гітлера та Ґерінґа, які були свідками шлюбу військового міністра.

Також Фріча усунено інтриґами Гайдріха. Гаґен доказує, що замах на Гітлера, що стався 9 листопада 1939 року, був зорганізований Гайдріховими аґентами, щоб збудити „любов народу" до „фюрера" і викликати ненависть до „аґентів Анґлії". Гайдріх не спинився перед убивством десятка старих членів партії, що були присутні в залі, де промовляв перед тим Гітлер.

Найбільшим „козирем" у руках Гайдріха була провокація в справі совєтського маршала Тухачевського. Гайдріх через своїх аґентів, між якими були також особи із совєтського ГПУ, сфабрикував фальшиві документи, які показували, мовби Тухачевський, разом з іншими високими офіцерами червоної армії, готував у Москві державний переворот. Про це знав також Гітлер. Вони ставили собі завданнями фальшивими документами, переданими Сталінові, дати привід московському диктаторові винищити найвизначніших і найспосібніших провідників червоної армії. Так і сталося: совєтські аґенти, довідавшися, що в Німеччині є докази звязку Тухачевського з німецькими ґенералами для повалення Сталіна і його режиму, заплатили за ці зфальшовані документи 3 мільйони рублів. На підставі цієї провокації Тухачевського та його найближчих співробітників заарештовано в Москві. Суд присудив їм кару смерти.

Таким чином, провокація удалася Гайдріхові. Але не зовсім: совєтські аґенти, що купили у Гайдріха зфальшовані документи, теж не були, як то кажуть, „в тім'я биті": вони заплатили за фальшиві документи фальшивими совєтськими грішми... Це скоро виявилося, бо з тими грішми були арештовані німецькі аґенти на совєтській території. Гайдріх аж до смерти не міг переболіти такої „нечесности" совєтських купців його зфальшованого „товару".

Книжка Гаґена багата на подібні драматичні пригоди і показує, якою небезпечною стає тайна поліція і розвідка в руках безсовісних і безоглядних людей.

Х. М.

Б. Сивенко

Спільний протиукраїнський похід

Як тільки один з ,любезних' сусідів України сягне по якийсь більший чи менший кусень національної території, — з місця другий сягає по решту. Наче претенсії й зазіхання одного автоматично покликають до життя і „виправдують" зазіхання другого, наче вони справді автоматично пов'язані.

Розглянемо найновіші виступи — атаки з боку згаданих сусідів проти нашої соборности, проти самого існування нас як власнодержавної нації; атаки, чинені тут, у вільному світі Заходу, де люди не живуть під тотальним пресом диктатури, а звідси — вповні відповідальні за свої слова та вчинки.

На засіданні польської Політичної Ради в Лондоні, у квітні цього року, п. Роєк, реферуючи справу східних кордонів Польщі, настоював — у згоді з думкою більшости польської політичної еміґрації — на відновлення для Польщі передвоєнних східних кордонів. Тобто — на поновнім прилученні до Польщі Галичини і Західної Волині з Поліссям. Річ ясна, — що цим самим наперед вирішується і відрив від України Закарпаття та Буковини (мова про північну Буковину, заселену українцями) — тобто всіх Західно-українських земель.

Розуміючи, що так плянований (за котрим це вже разом!) поділ української етнографічної території не досить мотивувати головно вимогою повороту до передвоєнного стану Польщі на Сході пан Роєк намагається свій постулят підперти ще рядом інших мотивів. Він стає в позу знавця психології українців з різних областей, вказує на різницю в психології й побуті межи ними і пророкує, що — „східні" українці (розуміючи під цим українців УССР в кордонах до 1939 року) по упадку большевизму не захочуть мати діла з українцями „західними" і залишать їх напризволяще.— Занадто бо велика, мовляв, різниця, між українцями „східняками" і „західняками" — різниця культурно-історична, а відтак і психологічна, побутова тощо. То ж „східняки", не зважаючи на „західняків" і їх долю, самі домовлятимуться про таку чи іншу форму державно-політичного співжиття з росіянами. І проти цього п. Роєк абсолютно нічого не має.

Не чіпаючи покищо „пророчих здібностей" п. Роєка і всієї Політичної Ради польської, — яка апробувала покищо п. Роєка (до речі сказавши, на цій самій позиції стоїть і Рада Народова, що вкупі з президентом Залеським і екзильним кабінетом міністрів становить польський державний центр) наперед мусимо зазначити очевидний ляпсус у мотиваційних „викладах" п. Роєка — саме щодо його метикувань на тему отих різниць чи відмінностей. Бо якщо справді про них можна говорити, то лише мавши на увазі галичан (буковинці і закарпатці не в рахубі, бо на них п. Роєк не претендує), що віками жили відрубно від українців підросійських. Що ж до українців Волині, Полісся і Підляшшя, то вони від року 1795 (рік останнього „розбору" Польської держави) і аж до року 1918 були в одній державі (російській імперії) з усім центрально-східним українським масивом, і об'єднання їх з галичанами може мати лише ту рацію ,що й об'єднання їх з буковинцями чи закарпатцями. Або ще краще сказавши — ту саму рацію, що її має об'єднання галичан з полтавцями чи херсонцями, тоб то рацію соборности, єдиної держави для єдиного народу.

Ми розуміємо, чому польські еміґраційні політики лучать волиняків, поліщуків і холмщаків з галичанами: вони бояться випустити з рук, мабуть, — одну шансу, оперту на міжнародно-правному акті — на мировому договорі Польщі з Сов. Росією 1920 року в Ризі і визначення ним польських східних кордонів. Поляки (еміґраційні) не хочуть відступити з цих кордонів ні на крок, бо знають добре, що жадних інших підстав на поновне загарбання західно-українських (таксамо й західно-білоруських) земель вони не мають.

Тут виринає ще одна дуже пікантна річ. Польські політики так задивлені в свої „ризькі" східні кордони, так упоєні мріями про великодержавність Польщі, що за деревом не бачать лісу, і навіть остання московсько-совєтська навала їх не навчила. Виставляючи себе скрізь і завжди послідовними оборонцями особистої й національної волі, завзятими борцями проти большевицько-московської тиранії, еміґраційні політики польські не обстоюють, проте, єдино слушної, кардинальної розв'язки проблеми боротьби волелюбного Заходу проти тоталітарного Сходу — не обстоюють програми розподілу СССР на окремі національні держави. А з цього цілком певно можна висновувати, що вони ладні мати своїм сусідом на сході якщо не „приборканого" і зменшеного до обсягу 1938 року СССР, то нехай якусь іншу, керовану з Москви імперію, з якою Польща могла б поділити українські і білоруські землі. Нам, однак, здається, що замало сказати: ладні мати. Швидше — польські імперіялісти свідомо цього прагнуть, відчуваючи з російськими імперіялістами спільний інтерес: дальше поневолення українського і білоруського народів.

Тепер розглянемо замах на цілість української національної території з боку еміґраційних росіян. У російському щоденнику „Новое Русское Слово", що виходить в Ню Йорку, останнім часом опубліковано ряд програм і політичних деклярацій різних російських угрупувань та вміщено ряд статей на тему українсько-російських взаємин в аспекті сподіваного упадку большевизму. Не бракувало, отже, і тут „пророків", зокрема „записалися" в цій ролі якісь „малороси": — пп. Дикий, Пиліпенко і Максименко.

Перше, що доводиться ствердити, говорячи про позицію еміґраційних росіян до української проблеми, це те, що вона в основі подібна до позиції в цій справі еміґраційних поляків. І російські політики на всі лади запевняють, що „східні" українці не мають чого йти і не підуть із західними; бо для перших, мовляв, ближча й дорожча Росія, а для других — Польща.

У порівнянні з поляками, росіяни в своєму поході проти українства мають ту перевагу, що їм удалося мобілізувати і поставити собі на службу ціле ґроно „самоотверженних малоросів", на кшталт тих авторів статей у НРС, що ми їх вже назвали.

І ще одне: Говорячи про „західняків", російські політичні діячі мають на увазі самих галичан. Щоправда, вони ніде, здається, одверто не поважилися виступити проти Ризького мирового договору (мабуть, щоб передчасно не дрочити поляків). Однак заводячи мову про відмінності в культурі і побуті „західняків", російські публіцисти — обсяг і зміст поняття „західняки" обмежують до поняття „галичани", промовчуючи про українців Волині, Полісся і Підляшшя. Отже, як видно, резервують їх в майбутньому для себе, для плянованої „Федерації Народов свободной России". Та це вже деталі: основа ж протисоборницького, отже протиукраїнського, походу з боку росіян — зовсім очевидна: розшматовувати тим часом українську територію, щоб легше було загарбати більшу її частину, не входячи в колізію з поляками; а цей спосіб (частинами) легше буде також загарбане стравити.

Загалом, російські імперіялісти добре знають (як і поляки), що соборність — основа наших національно-державницьких змагань; що підірвавши тим чи іншим способом цю основу, Україну взагалі ле-

(Докінчення на стор. 3-тій).

Микола Понеділок

ЛИСТ ДО ПОЛТАВКИ

3)

(Закінчення)

Знаю, Марино, ти зараз здивуєшся. Я теж здивувся і ще з більшим зацікавленням слухав її далі:

„Еге, мого старого знищила поезія. Це було в другій п'ятирічці. Якось менший синок прийшов зі школи і вчив до самого вечора якийсь вірш. Тепер я вже знаю і назву вірша і хто писав його. Рильський — „Пісня про Сталіна". Починалася вона, хай її біс, словами:

„Ізза гір, та зза високих
Сизокрил орел летить,
Не зламати крил широких,
Того лету не спинить".

Того ж вечора мій Іван випив у сусіда і трохи переіначив віршик. „Хай літає орел довгодзьобий, — крикнув сп'яна, дурненький, — але прийде час, переб'ємо йому крила, зупинимо хижацький лет".

Ну, а на ранок його забрали, і хай йому буде царство Небесне, на Сибір послали. Пришили, бідоласі, шпіонаж в користь Японії. Ех! Тепер скільки житиму, все поезію лаятиму. Не будь тої пісні Рильського, може б Іван був живий, може б втік на еміґрацію, а там до Америки і тепер разом фармерували б. А так . . . То скажіть, за чим же мені жалкувати. Хіба, що за природою. Та й тут в Трентоні ми насадимо верб, насіємо барвінку, любистку, півників, і хоч частково відтворими полтавський краєвид" . . .

Оце тобі, Марино, лірична біографія простої полтавки. Вона в Америці поволі забува; „поезію", „шпіонаж в користь Японії" і „інтернаціонал". Біля її хати в околиці Трентону паросток верби розвивається, а в гаражі блакитне авто пригадує небо рідного краю. У вітальні — два вишиті рушники, а під ними — портрет Шевченка і в чорній оправі Іван, що постраждав „за поезію".

⁂

Ще про дозвілля, Марино... Дивно збираються трентонці на дозвілля. Досить зустрітися двом, вийти під вечір на вулицю і заспівати:

На жовтенькому пісочку
Під вербою в лузі . . .

щоб кінець вже виводив цілий хор:

Сидить пара голуб'яток
Тай воркує в т-у-у-у-зі.

Широко, мов лан, тягнеться пісня полтавців. Американці люблять слухати наших пісень. Часто між ними можна почути таку розмову:

— Хто це так гарно співає?
— Українці.
— А, це ті, що повтікали від Джо. (Читай, Марино, від „вождя всіх народів і племен".).

Не рідко тут співають і нових пісень. Одна мені дуже припала до серця. Мелодійна така і ритм народній. Розповідається в ній про вислідки піклування большевицької партії і особисто товариша Сталіна нашою Ненькою-Україною. Починають пісню баси, октави і баритони, загалом густі голоси:

„Чорними хмарами вкрита руїна,
Вітер на згарищах грізно гуде,
Як дика пустеля лежить Україна,
Тужить дівчина і месника жде".

А далі, Маринко, всі разом, без різниці голосу, як гримнуть:

Раз — два! До бою!
Не шкодуй собою!

Славно виходить. Це лише проба цієї пісні, Маринко. Віримо, що колись виступимо на українській сцені. І проспіваємо. Всі, як один. Це буде небачений в світі хор. Певний, що й ти підтягнеш, бо в тебе ж душа українська. Це значить невмируща, вільна, прадідівська. І з серця землі нашої — Полтави.

⁂

Покищо привіт нашим людям, з якими ми одну думу думаєм. Привіт стежкам, якими бігали — літали, дубам, під якими мріяли — зітхали. Привіт чорноземлі — барвінку, бо вона виростила нас.

І наостанку, Марино, слухай нашу пісню — молитву, а вчувши її — передай нашим вітрам, що скрізь, усюди мандрують:

„Краю-розмаю, земле-царице, ти нам часто снишся, в своїй несказаній красі і в своєму незрівняному убожестві. Земний потрійний поклін Тобі, Нене, від рідних дітей Твоїх. Не плач за нами — ми врятовані. Ми щодень сумуємо, бо Тебе сплюндровано".

Буду кінчати. Не скажу тобі прощай. Не кажуть і полтавці з Трентону. До зустрічі, коли всі, без різниці голосу, гримнемо.

До скорого побачення, Марино!

Микола Понеділок

ТРИ РОКИ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ В АВСТРАЛІЇ

Минуло вже 3 роки, як до Австралії почали приїздити українські еміґранти. Тепер є вже тут понад 20,000 українців, приблизно пополовині: — католиків і православних.

Українське громадське життя натрапляє на різні перешкоди внутрішнього характеру, як партійно-політична гризня, залишки старих спорів з еміґрації в Німеччині, різні особисті амбіції, інтриґанство, та вкінці діяльність „п'ятої колони", що роздмухує дрібні непорозуміння до великих „принципових спорів" і, де може, там сіє роздор і недовір'я між „західняками" та „східняками". До того ще апатія та нехіть до всякого громадського життя у веeликої частини нашої іміґрації, навіть серед інтеліґенції, велике розпорошення, турботи про власну хату, значно гальмують наше громадське життя. Через те наші Громади мають доволі незначне число членів (на 6 Громад є всього 2.000 членів!), що залягають роками з членськими вкладками. — Досі ще ніодна Українська Громада не має своєї власної домівки. Сидней, Мельборн і Аделяйда ведуть кампанію за придбанням українського народного дому. Всі Громади винаймають залі на імпрези та на засідання своїх управ і інших організацій, але члени Громад не мають де зійтися, щоб прочитати українські часописи, або позичати книжки. Ніде немає наших бібліотек. — Хто привик до читальні „Просвіта" до свого клюбу чи касина, цей відчуває боляче брак своєї постійної домівки з бібліотекою, читальнею та буфетом.

На щастя, після перших двох років контрактової праці, наші люди гуртуються в більших центрах, де є наші священники, наші Богослуження. Значне число наших земляків має вже свої парцелі, будує або вже збудувало чи купило свої хати. Переборовши перші мешканеві труднощі, люди привикають до нових умовин і починають жити нормальним життям. Дається відчувати брак українських книжок, газет, імпрез. Українська преса в Австралії ведена нефахово, не оправдала покладаних на неї надій. Перший український тижневик „Вільна Думка" в Сиднеї часто зміняв свій редакційний склад, через що знеохотив багатьох до співпраці. Другий тижневик „Єдність" в Аделяйді, перестав виходити. В Сиднеї виходить гумористичний двотижневик „Перець".

В театральному житті веде перед Аделяйда, де п. Андрухович зорганізував Український театр малих форм, що дав розмірно багато вистав. У Мельборні Театральна Група під проводом реж. Ст. Крижанівського вистасила досі „Землю" Стефаника. В Сиднеї є тільки аматорський гурток, що виставив покищо „Різдвяну ніч".

Хорове мистецтво розвивалося донедавна найкраще в Сиднеї, де був добрий чоловічий хор, під орудою проф. М. Струка, що часто виступав в радіо. Одначе він уже не існує. В Мельборні, Аделяйді та в інших містах є гарні українські хори, що виступають час-до-часу і перед австралійською публікою. В Австралії є наші солісти й солістки, одначе, на жаль, вони рідко коли мають змогу виступати на естраді. Немає кому зайнятися улаштуванням концертів українських солістів і хорів та виступами українських балетних груп. Є українські малярі, одначе вони працюють кожний окремо; досі не було змоги влаштувати збірну виставу праць українських малярів в Австралії.

У дні 5 і 6 травня відбувся в Мельборні з'їзд СУМ-у в Австралії при участи представників осередків СУМ-у з 5 стейтів. СУМ має тепер ок. 300 членів у цілій Австралії.

Українські жінки відбули свій всеавстралійський з'їзд у днях 2 і 3 червня в Сиднеї, де є осідок централі Союзу Українок в Австралії (СУА). Головою СУА є м-р Ірина Пеленська.

У днях 9-11 червня відбувся в Австралії другий з'їзд Об'єднання Українців в Австралії (ОУА) при участі представників від 6 українських громад. Головою ОУА вибрано радн. В. Соловія, члена УНРади. До Головної Управи ОУА ввійшли представники всіх українських угрупувань. Після переборення початкових труднощів можна сподіватися, що ОУА, як централа всіх українських громад і організацій в Австралії, виконає гідно своє відповідальне завдання.

Українські пластунки і пластуни відбули свій крайовий з'їзд 17-18 червня у Сиднеї. Головою Пластового Уладу в Австралії вибрано знову м-ра Р. Олесницького з Аделяйди.

Ці чотири крайові з'їзди значно пожвавили українське громадське життя в Австралії.

В найближчому часі відбудуться загальні збори Українських Громад в Аделяйді й Мельборні, а незабаром і в інших містах.

‚Християнський Голос'

СПІЛЬНИЙ ПРОТИУКРАЇНСЬКИЙ ПОХІД

(Закінчення на стор. 3)

гше буде „прибрати до рук".

Ми раніш сказали, що поляки не висувають і не підтримують програми розподілу СССР на окремі національні держави. І росіяни, що за всяку ціну прагнуть по упадку большевизму зберегти цілість імперії з Москвою на чолі, не лишаються перед поляками в боргу — вони проголосили відмову від Галичини — очевидно в користь поляків. (Тим самим вони — очевидно, покищо — відмовляються від претенсій на Закарпаття і півн. Буковину).

Отже, як бачимо, російські еміґраційні імперіялісти посідають вигіднішу позицію, ніж польські: вони можуть навіть жертвувати в користь інших претендентів, прихиляючи їх цим до себе. Чому ж це жертва? А тому, що росіяни (і, на жаль, переважна частина світової опінії) дивляться на себе як на законних спадкоємців імперії Сталіна, отже всієї території СССР. Вони, що правда, не всі гадають повертатися до царських часів — крий Боже! Вони по упадку большевизму організують на місці СССР „Федерацію свободних народов России" Але цілість мусить бути збережена!..

Отже, ще щодо „жертви" з боку росіян на користь, насамперед, поляків. Назовні виглядає так, що поляки її приймають як щось їм належне. Та росіян треба знати бодай так, як їх знаємо ми, українці. Жадної поступки чи жертви вони надаремно не роблять і ніколи, в суті речі, не відмовляються від того, що раз побувало в їх руках.

Одне лише наприкінці скажемо: всі описані тут пляни й калькуляції — так з польського як і з російського боку — щодо України, її територій і держави, — робляться без всякої участи єдино справжнього господаря української землі, — українського народу. Тому саме вони позбавлені реальних підстав і згори приречені на фіяско.

Ставайте гленами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками дванадцяти мільйонового Союзового майна!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

День пам'яти Олександра Кошиця.

Олександер Кошиць помер 21 вересня, 1944 року в Вінніпегу, Манітоба, Канада. З нагоди сьомої річниці його смерти бувші співробітники Української Республіканської Капелі, як і ті, кому дорога пам'ять О. Кошиця, в неділю 30 вересня пом'янули його душу, відслуживши в УПЦеркві Св. Володимира в Ню Йорку прекрасну панахиду. Натхнена музика Кирила Стеценка у виконанні хору під батутою проф. Завітневича звучала чудово.

Увечорі того ж дня в пам'ять Олександра Кошиця в салі Літературно-Мистецького Клюбу відбувся (здається вперше) Концерт-Вечір, або як звичайно кажуть—Академія. Програма почалася гимном ЗДАмерики, що його відспівав Вокальний Квартет бувших співаків Капелі в супроводі фортепіяна. Також відспівано з українськими словами „Зоряний Стяг", і це відразу створило піднесено-поважний настрій авдиторії. Далі проф. Гр. Тучапський в своїм виступнім слові підкреслив що Олександер Кошиць належить до тих великих українських діячів, що їм місце в історії України, а в історії музики він, як геніяльний диригент, являє собою джерело нової течії хорового виконання, що показує шлях його наступникам. Хто чув українську пісню у виконанні Кошиця, той ніколи не забуде цього дорогого для кожного українського серця імени —Олександер Кошиць.

Після жалібного маршу (Ф. Мендельсона), що відіграв бувший співробітник подорожи Капелі Кошиця в Америці, проф. Ник. Стембер, блискуче виконання якого публіка покрила дружніми оплесками, Квартет проспівав „Отче Наш" з Літургії Кошиця. Переспів твору, писаного на мішаний хор, завжди дає інший характер, коли його виконати однородними голосами, як це тут сталося. Тому, хоч співалося цю молитву дуже добре, але безумовно, що вона краще звучала б при співі мішаним хором. Після того слідував ґрунтовний реферат проф. В. Завітневича про О. Кошиця. Докладчик висвітлив діяльність його, як композитора й диригента, що від наймолодших літ, слухаючи й записуючи українську пісню від своєї любої матері, від співів жінок-селянок, парубків і дівчат на селі, продовжував ту пісню студіювати ціле своє життя, а одночасно показав її в виконанні краси ніким не перевершеної зі Студентським Університетським Хором у Києві; далі — розцвіт його діяльности з Українською Державною Капелею, що творить цілу її подорож по Европі й Америці Північній і Південній одним ланцюгом масстатичних тріюмфів української пісні а разом з тим і взагалі Українського імени, особливо для країн, що про Україну не чули ще ніколи. Після реферату відомий б. співак Капелі Петро Ординський, баритон чудового тембру й незаурядної сили, з експресією й великим чуттям виконав твори О. Кошиця—кант „Через поле широкеє" та Чорноморську думу „Чайка".

В концерті взяв участь також недавно прибувший до Ню Йорку професор Київської Консерваторії Вадим Кіпа, виконавши „Жалібний етюд" В. С. Косенка і сонату Бі молль Шапена. Це був блискучий виступ натхненого виконавця з технікою фортепіянової гри якого треба виступати лише в першорядних концертових салях і на роялі принаймні Стенвей. Віримо, що так і буде і що це ім'я — Вадим Кіпа — буде відоме кожному аматорові музики, а тим більше кожному українцеві.

Вокальний Квартет (Юрко Татарів, Ф. Козловський, П. Ординський і Г. Павловський) виконали низку історичних пісень, опрацьованих Кошицем на чоловічі голоси. Квартет звучить добре, але відчувається незіспіваність виконавців, що очевидно не мали досить репетицій для свого досконалення.

Після теплого кінцевого слова, що мав Г. Павловський, згадавши О. Кошиця, як свого учителя, капельмайстра, дириґента і людинуприятеля, всі присутні відспівали український національний гімн з акомпаніяментом (Н. Стембер), опрацьованим О. Кошицем.

Публіки була майже повна саля й цілий Концерт-Вечір відзначався надзвичайно милим, сердечним і ніби родинним настроєм, де здавалось невидимо витав вух незабутнього Олександра Кошиця.

Гр. Тучапський.

РАРИТАН, Н. ДЖ.

До українців в Менвіл, Сомервіл, Ралітан, Бавнд-Брук, Мілетон та околиця

В неділю, 9. вересня в залі Укр. Нар. Союзу в Ралітан відбулися ширші інформаційні сходини, скликані ініціятивним комітетом Українського Конґресового Комітету, в справі маніфестації, яку підготовляє 'маніфестаційний' комітет нюйорської метрополії, та заснування відділу УКК в місцевости Менвіл, Н. Дж. На тему п. Дмитро Федорак виголосив доповідь та підкреслив значення маніфестації, що відбудеться 11 листопада в Ню Йорку. Доповідач зазначив, що українці, які живуть на вільній землі Вашинґтона повинні всі як один запротестувати перед вільним світом проти московського поневолювання України та інших підбитих Москвою країн. Далі згадав, що український нарід в роках 1917-21 перший почав боротьбу проти комуно-московського наїздника та безперервно продовжує її до нинішнього дня. Сьогчодні вже цілий світ заговорив про боротьбу українського народу та його героїчну Повстанчу Армію (УПА).

В дальшому доповідач звернув увагу на заснування відділу УКК в місцевості Менвіл, Н. Дж., згадуючи про досить тяжке положення ураїнської громади Менвіл, Сомервіл, Раріган, Бавнд-Брук, Мілетон та околиці, де зорганізовано нову українську греко-католицьку парафію і громада зв'язана з видатками на будову церкви. Проте треба зрозуміти, що поневолена Україна кличе нас, щоб ми їй допомогли скинути тяжке московське ярмо. Для цеї політичної акції треба заснувати в Менвіл, Н. Дж. відділ УКК та включитись в українське об'єднане життя, бо тільки в єдности сила народу.

Після доповіді п. Федорака присутні зачали масово складати датки на Український Народний Фонд, який збирає ініціятивний комітет в складі: Дмитро Федорак, голова, Станислав Свіченюк, заступник, Іван Кепша, секретар. Рівно ж присутні зложили $17 на кошти маніфестаційні. Зібрані ствердили, що в місцевості Менвіл, Н. Дж. в скорому часі має бути відділ УКК.

На кошти маніфестаційні зложили по $1,00: Д. Федорак, С. Мельничук, М. Захарко, О. Палоницький, О. Ґеречка, А. Гладій, Б. Лантвірт, М. Сірман, С. Крутій, В. Ясіновський, Ю. Ясіновський, І. Кепша, М. Песик, О. Нагірний, С. Свіченюк, Я. Данилюк, І. Довгий.

Присутний

СТЕМФОРД ,Конн.

Успішна збірка Національного Датку

Українські громадяни міста Стемфорду цього року щиро відгукнулися з Національним Датком. Минулого року Національний Даток зложили 24 особи та 2 організації. Цього року досі зложило вже в цілости або частинно понад 55 осіб і 2 організації.

До цього головним чином причинився місцевий Український Клюб, який перебрав на себе виконування функції Відділу УККА і в тій ролі обрав Фінансову Комісію для збірки Національного Датку. Сумлінна і редельна праця комісії була відразу видна, бо УККА уважав потрібним вислави для Клюбу спеціяльну подяку за таку щиру підтримку праці УККА.

Треба сподіватися, що цього року не буде в Стемфорді, Конн. національно-свідомого патріота, який не виконав би свого обов'язку та не зложив датку.

В склад Комісії входять такі громадяни: Андрій Кругляк, Степан Курівчак та Василь Палидвор. Ця Комісія вислала до УККомітету минулого тижня $515,10 як вислід першої збірки Національного Фонду в Стемфорді.

ПРОХАННЯ ДОПОМОГИ ВІД ФУНДАЦІЇ ФОРДА СЯГАЮТЬ БІЛЬЙОНІВ

Ню Йорк. — Упродовж першого року існування Фундації Форда її просто залила злива прохань про допомогу. Саме тільки бюро в Пасадіна, у Каліфорнії, дістає кожного тижня тисячу прохань. Разом ці прохання домагаються більйонів долярів на різнородні цілі. Та це ще не все. Університети, виховні товариства, і школи взагалі, звертають свої очі на Фундацію Форда. Її заснував Едсел Форд в 1936. Він самий, як і його батько, Генрі, записали значні мастки на неї. Тепер фундація має $500,000,000, отже це найбільша того роду добродійна установа. Зі звіту за перший адміністраційний рік виходить, що фундація зможе видавати 25-30 мільйонів долярів річно на різні цілі. Минулого року роздали $23,-000,000 в першу чергу на працю, зв'язану зі змаганням до миру й волі. З-поміж постійних установ Нюйорська Прилюдна Бібліотека одежала $150,000.

ЮВІЛЕЙ ВАЛЕНТИНИ ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ В Л.М. КЛЮБІ

Ню Йорк. — Черговий вечір в Літературно - Мистецькому Клюбі в найближчу п'ятницю 19-го жовтня буде присвячений 25-літньому ювілею мистецької творчости пріма-балеріни Валентини Переяславець. На програму зложаться виступи Ю. Дивнича, Й. Гірняка, І. Соневицького. Зої Полевської та членів балетної школи Ювілятки. По програмі — перекуска і танці. Вступ для членів і членів-прихильників — без запрошень. Початок вечора, що відбудеться в приміщенні Клюбу при 149 2-га евеню, в год. 7:30 ввечорі.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА в ЗДА й КАНАДІ

Щороку влаштовує Світовий Союз Матерей Різдвяний базар у Парижі. Щороку беруть у ньомуу часть представниці жіноцтва цілого світу, а в тому числі також українські жінки, своєю окремою, по-мистецьки влаштованою виставкою. Базар Світового Союзу Матерей має свою славу, його відвідують найвищі круги Парижа й українські вишивки й українське печиво є особливою атракцією виставки.

Цього року, як і до тепер приступає Світова Федерація Українських Жіночих Організацій, що є членом Світового Союзу Матерей, до влаштування української виставки. Передбачений окремий комітет для переведення базару у Парижі під головуванням п. інж. З. Витязь, містоголови СФУЖО.

Попередніми роками експонати на виставку надсилали українські жіночі організації, члени СФУЖО з Европи. Цього року, завдяки переселенню спромога жіночих організацій в Европі зменшилась. Тому СФУЖО звертається до всього українського жіноцтва в ЗДА й Канаді з проханням допомогти пожертвами дрібних вишивок чи дереворізьби, — влаштувати українську виставку на базарі Світового Союзу Матерей у Парижі.

Побажані є серветки, хусточки, подушки, настільники, доріжки. Можуть бути нові або й уживані. Ми віримо, що в кожної українки знайдуться одна-дві вишивані дрібнички на фонд української виставки в Парижі. Гроші, виручені з продажу експонатів призначені на заплачення вкладки СФУЖО у Світовому Союзі Матерей.

Базар починається з початком грудня ц. р. Час доволі короткий, тому прохаємо не відкладати наміру, а жертвувати скоро й охоче. Речі прохаємо надсилати в ЗДА на адресу:

World Federation of Ukrainian Women Organizations, 866 N. 7th St., Philadelphia 23, Pa. В Канаді: Mrs. Olena Kysilewska, 90 Ossington Ave., Ottawa, Ont.

Перебіг збірки і прізвища жертводавців будуть подані в пресі.

Олена Лотоцька — містоголова.

Стефанія Пушкар — референтка нар. мистецтва;

ПРИХАЛА ВТІКАЧКА З СОВЄТСЬКОГО НЕВІЛЬНИЧОГО ТАБОРУ

Ню Йорк. — Панна Елінор Ліппер, яка пережила 11 років у совєтських невільничих таборах в околиці Колими, приїхала до Америки, щоб приспішити збірку фондів на порятунок інших втікачів з підсовєтських країн. Панна Ліппер народжена в Бельгії, опинилася в Совєтах як жінка швайцарського громадянина і попала в тюрму як „контрреволюціонерка".

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Конференція секції сходознавства.** В Мюнхені 25. 8. відбулася наукова конференція сходознавчої секції УВАН, присвячена питанню Криму. Доповідав кримський публіцист д-р Е. Кириман на тему „Епопея Халіма" (Халім — герой кримської визвольної боротьби 40-их рр. XIX ст.), та „Іслям у Криму в першій половині XX ст.". В дискусії брали участь професори Курінний, Державин, Баранів, Міллер, які, визнавши цінність доповідей, порекомендували їх видати друком.

● **Студійний тиждень в Мадриді.** Студентська федерація „Обнова" в Мадриді в днях 3-9 вересня влаштувала студійний тиждень з участю представників Швайцарії, Бельгії та Голяндії. В рамах студійного тижня доповіді виголосили проф. Кульчицький, д-р Янів, д-р Цимбалістий, д-р Маркусь, о. д-р Василик, Р. Бучок, Я. Флис, д-р Бучинський, Якимчук, Митрович. Теми доповідей — релігія, психологія, соціологія, філософія тощо. На закритті студійного тижня промовляв Х. М. Отеро, предсідник Католицької допомогової організації та директор оптичного відділу при інституті наукових дослідів в Еспанії. Треба бути приготованим проти ворогів Бога і вашої батьківщини, — казав Отеро. — В краю бореться ваша партизанка. Мир — це справа справедливости. А де 40 мільйонів людей у неволі, там не може бути миру. Співчуваємо, терпимо і думаємо з вами та сподіваємося, що вернетеся на батьківщину, щоб відновити Божий мир і справедливість..." Крім того, зібраних привітав Антоніо Корреа Веґлісон, посол еспанського парляменту та заступник допомогової організації. Вказавши, що український народ упродовж століть був сторожем культурної Европи на сході, він заявив: „Сьогодні стара Еспанія не може вам дати багато вигід, бо й сама їх не має, але жертвує вам свою гостинність..."

● **В Кляйнкец проти совєту Керенського.** В таборі Кляйнкец, Німеччина, відбулося громадське віче українців для опротестетування діяльности Керенського та його т. зв. Совєта визволення народів Росії. Учасники зібрання схвалили резолюцію української вільної преси в Німеччині й закликали українців у інших осередках включитися до спільної акції проти червоно-білої Москви.

● **Пам'ятник 60-ліття.** В місцевості Ровсдейл, Манітоба, на спомин 60-ліття поселення українців в Канаді українська католицька громада постановила побудувати власну церкву. Перша грошова збірка дала 1500 дол.

● **Манітобський університет,** відділ слов'янознавства, розбудовує свою бібліотеку. За спонукою проф. Я. Рудницького, українці розпочали кампанію жертвування книжок бібліотеці.

● **12-те місце.** У світі нараховується усього 2,796 мов, між якими щодо кількости людей, які мову вживають, перше місце займає китайська мова, Українська мова, як подає „Новий Шлях", займає 12-те місце у світі і 7-ме в Европі.

● **Школа українознавства в Бразилії.** У Куритибі раз у тиждень ввечорі в приміщенні Українсько-бразилійського клюбу провадиться навчання в школі українознавства. Для новоприбулих українців створився курс вивчання портуґальської мови, історії, географії та літератури Бразилії.

● **Благословення Кир Івана українцям в Арґентині.** Через о. П. Миськова, консультатора Архимандрії, ЧСВВ, Кир Іван Бучко передав архиєрейське благословення українцям в Арґентині. В посланні він наказав „відноситися з довір'ям до отців духовних... любитися між собою, щоб запанувало між вами Христове царство любови та єдности".

● **Виставка преси в Буенос Айрес.** В централі „Просвіти" в Буенос Айрес 18. 8. закінчилася виставка української преси і друкованого слова. Відбулося з тієї нагоди прийняття для представників українських організацій в Арґентині. Голова „Просвіти" М. Данилишин, виступаючи з доповіддю, підрахував, що українські товариства в Буенос Айрес за час свого існування спромоглися на 39 назв видань, — часописів та книжок. За його підрахунком, загальна цифра українських видань на еміґрації — 360 назв.

На виставці „Просвіти" був унікальний примірник „Галицької Зорі", друкованої кирилицею та позначеної датою 1848. Була пропозиція заснувати в „Просвіті" музей-архів.

● **З'їзд українок в Австралії.** В Сідней відбувся черговий з'їзд Союзу українок Австралії. Делеґатками були заступлені українки з 4-ох стейтів: Нової Північної Валії, Вікторії, півд. Австралії та зах. Австралії. Обрано нову управу під проводом мґр. Ірини Пеленської.

Вліті ц. р. минуло 3 роки масового поселення українців в Австралії. Українська громада на тому континенті нараховує тепер понад 20 тис. душ, хоч ця цифра недокладна, бо деякі українці зареєстровані як поляки, і навпаки, деякі росіяни ведуться як українці. В територіяльних українських громадських організаціях, яких є 6, згуртувалося всього 2 тис. українців. Причину невдоволяючої організованости вбачають в тому, що на території Австралії з Европи перенеслися старі спори та чвари, різні особисті амбіції, інтриґи, а врешті українці розбрелися по цілому континенті, затрачуючи контакт між собою. Невеличкі українські скупчення дошкульно відчувають брак українських домів, книжок, газет, імпрез. Єдиний репрезентативний хор під управою проф. Струка припинив свою діяльність, не дивлячись на те, що він здобув уже заслужений розголос.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Идучи назустріч потребам нашої громади та вимогам вільного розвитку української культури, Український Народний Союз плянує, як уже проголошено, приступити з початком наступного року до **видавання нового тижневика літератури, мистецтва і культури.** Цей задум можна буде здійснити тільки тоді, як його піддержить загал українського громадянства, тому теж вже наперед проголошено збірку замовлень на передплату нового тижневика. Члени Українського Народного Союзу, що завжди йшли в авангарді нашого культурного проґресу, повинні перші піддержати цей новий почин своєї організації і **масовим зголошенням замовлень на** новий тижневик виправдати цю свою славу. Для полегшення членам УНСоюзу в зголошуванні цих замовлень, прохається **усіх ВШановних Секретарів та інших Урядників Відділів УНСоюзу в поодиноких місцевостях, щоб вони на кожних зборах та при кожних інших нагодах пригадували членам їх обов'язок відносно нового тижневика та рівночасно збирали від них зголошення замовлень і пересилали їх негайно до Адміністрації „Свободи".** Покищо збирається самі тільки замовлення, без грошей. Поодинокі відділи повинні повести в цій справі окремі кампанії між своїм членством, змагаючись за першенство в цій новій культурній акції.

Головна Канцелярія УНСоюзу.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ЗАМОВЛЕННЯ НА НЕДІЛЬНЕ ВИДАННЯ „СВОБОДИ"

НОВИЙ ТИЖНЕВИК ЛІТЕРАТУРИ, МИСТЕЦТВА І КУЛЬТУРИ

Беручи до уваги нещадне і послідовне нищення української літератури, мистецтва і культури комуно-російським окупантом на Українській Землі, та йдучи назустріч літературно-мистецьким і культурним вимогам української діяспори в Злучених Державах, Канаді й інших вільних країнах світу, Український Народний Союз, виконуючи постанову свого Головного Уряду, винесену на рекомендацію Редакції „Свободи" на річних нарадах в березні цього року, плянує почати з днем 1-го січня 1952-го року видавання недільного числа „Свободи", як окремого тижневика літератури, мистецтва і науки. Тижневик буде ілюстрований та виходитиме під редакцією окремої Колеґії, до участи в якій будуть запрошені найвидатніші українські культурні, мистецькі і наукові сили в цій країні і закордоном.

Щоб могти приступити до видавання такого журналу і відразу запевнити йому тверду базу і тим самим дальший розвиток, потрібно щонайменше 5,000 передплатників. Тому вже наперед приймається зголошення замовлень на тижневик, бо від них залежатиме його видавання і оформлення. Передплату на тижневик встановлено дуже низьку, щоб тільки могти покрити найконечніші основні кошта видавництва. Вона виноситиме:

1. Для членів УНСоюзу і передплатників щоденника „Свобода": річно — $3.75; піврічно — $2.00; чвертьрічно —$1.25.

2. Для нечленів і непередплатників щоденника: річно — $5.00; піврічно — $2.75; чвертьрічно — $1.50.

Поодиноке число в продажу коштуватиме 12 центів.

Новий тижневик не буде зв'язаний з жадними політичним чи будь-якими іншими групами і стоятиме виключно на становищі волі, соборности і народоправства теж в літературі, мистецтві і культурі.

Покищо — приймаються тільки самі замовлення, без грошей.

Тільки виповніть подане внизу зголошення, витніть його та перешліть на адресу „Свободи". Ім'я, прізвище і адресу прохаємо подавати по-англійськи.

До: **SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.**

ЗАМОВЛЕННЯ

Прохаю зарахувати мене до передплатників тижневика літератури, мистецтва і культури, що має появитись як окреме недільне видання „Свободи" від початку 1952-го року. Передплату на тижневик зобов'язуюся вислати негайно, як він почне появлятися.

(Виповніть по-англійськи!)

Ім'я і прізвище ____________________

Адреса: ____________________
(№ & Street) (City) (State)

____

____________ ____________
(Date) (Signature)

НОВІ ІМІҐРАНТИ

Дня 17-го жовтня приїдуть кораблем „Дженерал Герсей" до Ню Йорку на ашуранси ЗУАДК-у такі особи:

Яковець Олена; Яковець Іван; Юрчак Павлина, Стефан, Михайло; Лисецька Павлина, Теодор; Ман Володимир; Мельник Михайло, Лідія, Луіза; Назарець Александер, Ольга, Михайло; Піцишин Катерина, Иозеф; Ватаманюк Василь, Інґе, Марік; Вишинський Францишек, Анастасія, Марія, Станіслав; Зморовський Маріян, Надія, Тадеуш, Зенон; Прокопчук Людвіґ, Зіна, Олена; Стефаник Василь, Катерина, Славка, Володимир; Віліґорський Іван, Розалія, Анна, Стефанія; Ребешло Матеуш, Катерина; Левчук Дмитро, Сергій; Смаль Іван, Іванна, Лідія, Ростислав; Пляска Сава; Соловій Олександер.

З В І Т

з пожертв, зложених в Злученому Українсько-Американському Допомоговому Комітеті у Филаделфія за місяць травень 1951 р.
(Продовження).

НЮ ДЖЕРЗІ

Трентон: Іван Піддубний $5; Мих. Скаловський $2; Дмитро Забитовський $3; Микола Гузар $5.

Пассейк: Григорій Клименко $2; Олекса Змага $5; Василь Палюх $5; А. Горбенко $5.

Плейнфілд: Василь Карлевич $5; В. Дибайло $6; Юлія Шарик $5.

Мілвіл: Е. Мурований $5; А. Чопек $2.

Берлінґтон: Анастазія Лізут $2.
Картерет: М. Подубинський $3.
Парітен: П. Прихна $1.
Шорт Гілс: Лідія Савчак $5.
Ірвінґтон: Андрій Сможанюк $2.
Вайнленд: В. Трипупенко $5.
Вудляйн: П. Сахарчук $5.
Кліфтон: Дмитро Поташник $5.
Бель Мід: Осип Гофман $10.
Лоренц Гарбор: Осип Перлович $5.
Сомервіл: Осипа Ґеречка $2.
Байон: Е. Кондратюк $2.
Кемден: Микола Ремчук $10.
Ню Бронсвік: А. Зарицький $10.
Геддон Гайтс: Мелетій і Марія Сверидь $10.
Атлантік Сіті: Василь Краснопільський $10.
Дороті: Іван Запар $5.
Ню Маркет: Теодор Ясчник $10.
Вашінґтон: Володимир Карий $7.

МІННЕСОТА

Міннеаполіс: П. Кукурудза, зі свята Карп. України $10; Дмитро Гусак $5; Марія Ґайдуґар $10; Марія Плотницька $10; М. Кушніренко $5; Микита Лозовий $5; о. Андрій Кіст $1; Т. Кобрин $5; Степан Сокольський $5; Марія Ґайдуков — $10; Олександер Филипович $5; Іван Пшеничний $5; Віктор Филипович $10; Константин Сольчаник $5; С. Тоцький $10.

Сент Павль: Тома Рябокінь $5; Роман Рибак $5; Микола Орловський $1; Ф. Семко $5;

Феліболт: Василь Гарбер $1; Микола Денисюк $1.

Рачестер: Віра Літвінова $5.

ІЛЛІНОЙ

Шікаґо: Стефа Кормій $1; Степан Турчин $10; Михайло Наливайко $5; Ванда Урбан $1; Юрій Стельмащук $7; Андрій Дідик $5; Анна Романяк $20; Теодор Урбан $5; Михайло Урбан $5; Ірена Урбан $2; Анна Брагар $1; Петро Василів $5; Т. Боднар $5; Петро Стерчо $5; Осип Губчак $5; Петро Заліско $10; Михайло Савчин $10; Яків Селезнівський $3; Анна Ганчар $2; К. Ярошевич $2; Емма Тертішна $5; Українська Православна Церква (прислав п. А. Дідик) $10; Ярослав Хлипріяч $3; Петро Романек $2; Іван Турик $2; Й. Швайка $5; Іван Чорний $5; М. Камінський $5; Н. Козура $5.

Вокінґен: Микита Строчук $11; Й. Князький $2.

Блю Айленд: О. Дорожинський $10.

Палятін: Микола Тихий $5;
Кол Велі: Петро Сокіл $5.
Іст Меляйн: Б. Вовчик $5.
Ля Саль: Теодор Маркус $1.
Вілля: Кирило Канюха $10.
Гарвей: М. Которинський $2.
Лейк Вілля: К. Канюха $5.

МЕРІЛЕНД

Балітмор: О. Федоренко $5; Теодор Никула $1; Осип Констанкевич $5; Галина Пісецька $5; Антін Тряска $5; В. Ільницький $5; Роман Лаба $1; В. Романовський $2.

Берлін: Володимир Кандзяла $1; Д. Керничний $2; Василь Мацук $3; Яків Шуляка $0.50; Іван Лазар — $0.50; Д. Керничний $5.

Аннаполіс: Кулинич $5; Н.Н. $2.

Стейт Сенаторіюм: Олександер Плінтас $5. д-р М. Завальняк $5.

Покомок Сіті: Микола Столомій $8; Н. Столомій $1.

Квінстави: Ева Заяць $5.
Льорел: Іван Ваньо $5.
Дентсвіл: Михайло Ґус.
Бруквіл: Миколай Новосад $7.
Принс Фредерік: С. Кобилянський $3.
Массей: Петро Шаґала $10.
Апперко: Степан Івашко $5.
Товсом: Микола ормилів $5.
Інсбай: Микола Перун $5.
Вікоміко: Володимир Андрах $2.

КОННЕКТІКАТ

Савтпорт: Т-во ім. Т. Шевченка, відд. 84 УНС (збирав Е. Дудко) $30. По $5: Петро Е. Дудко, Федір Гувера, Іван Сендзік; по $1: Марія Махно, Текля Данилко, Софія Максимюк, Михайло Сендзік, Іван Чаплінський, і Товариство ім. Т. Шевченка $10. — Українське Т-во допомоги хворим (прислав п. Мих. Репко $10.

вейв ,Лайляплм

Вест Гейвен: Збірка п. К. Марущака $14; М. Лісевич $5; В. Береза $3; В. Рондяк $2; К. Марущак $2; Ом. Лозинський $1; П. Тхорик $1.

Ню Гейвен: Український Конгресовий Комітет (прислав п. Богдан Стрийський) $100; о. Осип Рейнарович $2; Осип Рейнарович $2; Роман Рейнарович $20.

Віліментік: А. Виковець $5; А. Биковець $2; Б. Федорець $2; Іван Шпіка $1; Михайло Данило $1; Іван Науменко з дружиною $10; Іван Науменко $2; Олександер Соловій дол. 8.

Ню Брітен: Іван Кобчик $10; Юстин Савчук $10; Український Американський Допомоговий Комітет — $75; Наум Крикун $10; Григорій Мурка $5; Степан Перун $5; Андрій Надак $5.

Гартфорд: Григорій Семчишин $10; Богдан Козак з дружиною $5; Гнат Красий $5; Е. Лета $1.

Бріджпорт: Павло Люлька $5; — Микола Іващків $1.

Ріджесфілд: М. Станішевський дол. 5.

Стретфорд: Іван Гутира $5;
Плейнвил: Юрко Явин $10.
Саферфілд: М. Ковалик $5.

ОГАЙО

Лорейн: Збірка п. Дмитра Величка $13; (зложили по $1: М. Гавур, І. Дасів, П. Беца, Дм. Деркач, Я. Рудяк, Ю. Пастернак, М. Бучинський, Гр. Дирів, Дм. Величко. — Українська Православна Церква — (прислав о. Петро Петруш) $10.

Клівленд: Дмитро Мелещак $5; Константин Баченський $5; Нестор Козбур $10; Микола Тарасюк $5; Петро Рогальський $5; Василь Мельник $5; Дмитро Палька $5; Петро Гупаловський $2; Василь Мудрак $2; Ольга Лесик $1; К. $5; А. Хомик $10; Дмитро Мачалаба $10; Олександра Мачалаба $10; Зеновія Ярош $10; М. Малиш $10; Іван Диба $5; Іван Яцун $5; Михайло Сазінда $10; Михайло Дзюба $5; Р. Фенко $5; Василь Брездун $5.

Акрон: Володимир Галамай $1; Іван Оркушкі $1; Православна Церква.

Коломбія: Анна Корда $2; Іван (зібрав о. Петро Петруш) $22. Шишків $5.

Кемпбел: В. Прокопик $5.
Кантон: Катерина Скоб'як $5.
Янґставн: А. Рибалт $1.
Арчбалт: Петро Стасів $5.
Ведсверт: Анна Фостик $2.
Менсфілд: К. Бойлюк $1.
Нліда: Степан Гончаренко $5.
Ментюа: Андрій Лучка $5.

МИШИҐЕН

Дітройт: О. Караньць $5; Пилип Сотник $5; 309 відд. УНС (переслав п. Кобас) $27; Зі свяченого католицької і православної церков $11.51; Микола Чіко $2; Українські національні товариства (прислав п. И. Михальчук) $25; Олександер Бень $5; І. Вапко $5; Микола Голован $5; Василь Витвицький $5; Іван Розгін $5; Антон Заплітний $5; Андрій Кисломед $5; Марія Сеньків $5; Григорій Візнюк $3; Пасло Пилипів $5; Іван Вілоус $5; Софія Парфанович $10; Василь Молдавець $5.

С. Клер: Василь Лизун $20.
Лейк Оріон: Іван Скібіцкі $5.
Орлієнс: Петро Гуменний $1.
Гемтремк: Лука Кудрик $5.
Понтіяк: Теодор Марущак $5.
Ґренд Репідс: Юрій Іванюк, Микола Отрешко-Арський $5.
Седжіно: Микола Дзюба $1.
Нюберрі: А. Банах $5.
Пітсбурґ: Василь Криворучко $5.
Ромео: Анатолій Кириченко $5.
Нілс Кесперсон: Андрій Процак дол. 20.
Блюмфілд Гілс: Олекса Вишівський $5.

(Продовження буде)

ДЕЯКІ ФАКТИ ПРО НЕРВОВУ НАТУГУ И СПАННЯ

ПОЖЕРТВИ НА УВАН

Управа УВАН в ЗДА висловлює щиру подяку організаціям і громадянам, що своїми пожертвами з 1 січня по 1 липня 1951 уможливили розгортання роботи УВАН в ЗДА.

До цього списку також включено кілька осіб, що внесли свої пожертви в Український Конгресовий Комітет (черз НТШ) — $300., Консисторія Української Православної Церкви в Америці — $50., Сурмач Мирон з Ню Йорку — $50., С. Чалишів з Вайн, Песилвенія, Ст. Дембіцький з Ню Маркет Ню Дж., В. Кузів з Нюарку по $25., В. Кедровський з Метичен Ню Дж. — .20., Я. Танцюра з Вайн, Па. — $15.

М. Болеховський з Жольєт, Ф. Бульбенко з Вашінґтону, Ю. Чапленко з Петр Амбой, Софія Гаєвська з Ню Йорку, о. Степан Галутяк з Вонс Р. І., І. Гончаренко з Петерсону, п. Фенчинський, Г. Ґріневич з Сан Франсіско, І. М. Кочан з Жольєт, Ілл., К. Кочмарана з Ст. Пауль, Мінн., Н. Кордиш-Головко з Ст. Пауль, Мінн., В. Краснопільський з Атлантік Сіті, Д. Мельник з Вайн, Па., о. Григорій Павловський з Ню Йорку, Т. Печенок з Шікаґо, А. Рудніцький з Томс Рівер, Ню Дж., Г. Скеґар з Лос Анджелос, Каліф., Т-во „Соборна Україна" з Ню Йорку, проф. В. Тимошенко з Поло Алто, Каліф. — по $10.

М. Балабан з Гаустон, Тексас, В. Балабан з Гаустон, Тексас, І. Басараб з Ню Йорку, М. Бойчук з Дітройту, М. Бойчук зТрентону, проф. П. Чуйко з Боффало, о. К. Даниленко з Вайн, Па., п. Данильченко, П. Дражевська з Ню Йорку, Ю. Дивнич з Ню Йорку, І. Фур з Джеферсонвіль, О. Головко з Ст. Пауль, Мінн., А. Гончар з Ню Йорку, М. Яремко з Ню Йорку, М. Кащук з Трентону, Д. Куріца з Гаустон, Тексас, Ст. Максимюк, К. Масалітин з Вайн, Па., Алла Нещаденко з Ню Йорку, М. Паньків з Ню Йорку, д-р К. Паньківський з Ларчмонт, Н. И., Г. Пашковська з Ню Йорку, Ол. Рожновський з Вайн Па., І. Саластін з Річмонд Гілл, Т. Семаківський з Ля Канада, Каліф., В. Сердюк з Вайн, Па., І. Сірий з Филаделфії, М. Скубова з Ню Йорку, Д. Соловій з Ст. Пауль, Мінн., проф. М. Ветухів з Ню Йорку, Д. Величко з Лоріян, Ог., П. Вовк з Вайн, Па., Е. Залевська з Ню Йорку — по $5.

О. Хоревич з Ст. Пауль, Мінн., Д. Паламарчук з Боффало — по $3., М. Фесенко з Гаустон, Тексас, Х. Рябокінь з Ст. Пауль, Мінн., В. Шетл, С. Тираненко з Боффало і Д. Величко з Лоріян, Ог. — по $2.

М. Андріюк, М. Балабан, М. Баґрянівський, Н. Біщук, М. Данилак, Д. Ґуня, І. Іськів, Г. Яценко, П. Єлада, Г. Калмович, Г. Калиновський, О. Коваль, Крупський, М. Куріца, Г. Петренко, Ю. Петренко, Р. Петренко, І. Пошивайло, Л. Поготовко, В. Потішко, Г. Пиндус, В. Запорожець, п. Смаль, С. Шкут, Т. Телезда, Г. Тищенко, П. Волянський, Ѳ. Животко — по ..1.

Крім того висловлюємо велику подяку збірщикам проф. Петрові Чуйкові, Михайлові Балабанові, Семенові Чалившу і Пані проф. Н. Кордиш-Головко за допомогу при переведенні збірки.

За УВАН в ЗДА
Проф. М. Ветухів — голова.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

„КАНАДІЙСЬКА ПРОТИКОМУНІСТИЧНА ФЕДЕРАЦІЯ"

ТОРОНТО. — В суботу 29 вересня ц.р. відбулися чергові сходини Федерації". Власне кажучи, ця організація вживає цієї назви щойно від цих останніх сходин, що відбулися під проводом д-ра В. Кірконела в залі університету в Торонті. Во засновано її ще в травні ц.р. за ініціятивою д-ра Кірконела, В. Вуйсайда, проф. Шора та Ґрінбору. В їх плянах це мала бути організація колишніх в'язнів совєтських тюрем, а її метою повинно бути поборювання комунізму в Канаді. Однак після довших дискусій та обміну думками з представниками національних груп базу організації значно вирішено. Остаточно вирішено, що це має бути протикомуністична канадійська організація, складена з канадійців без уваги на їхнє походження, але обов'язковою участю представників тих національностевих груп, які вже мали до діла з комунізмом на своїх рідних землях. Метою „Канадійської Протикомуністичної Федерації" є боротьба зі совєтизмом у всіх його проявах на кожному терені.

Щоб праця Федерації ішла одним руслом та при активній співучасті всіх національностевих груп, вирішено не порушувати на форум „Канад. Протикомуністичної Федерації" ніяких спірних національностевих проблем в Европі, окупованій Москвою. Представник росіян вимагав запевнення, що Федерація не буде антиросійською та не співпрацюватиме з „виразно анти-російськими організаціями", мовляв, національне питання в Росії вирішать самі народи після зліквідування комунізму.

Для внесення ясности щодо характеру Федерації ред. Роман Рахманний запропонував, всі приявні погоджуються не заторкувати в ході праці Федерації спірних національностевих питань, але при тому в принципі визнають за кожним народом право на свободу й незалежність. Преставник чехословацької організації в Канаді висловився, що цю принципову декларацію краще обмежити тільки до свободи людини, тобто до персональних вольностей, а все інше буде „самозрозуміле". Однак внесок ред. Р. Рахманного був підтриманий гаряче представником латишів ред. Упаслацісом, який арґументував: наша Федерація висуває неґативний клич (протикомуністичний), але їй потрібно ще й позитивного пляну, позитивної програми. Тим позитивом буде ідея визволення всіх народів, а через те і одиниць.

Остатточно вирішено відкласти цю справу до чергових сходин, щоб за той час скласти відповідні письменні внески, з яких один після проголосування ввійде до статуту „Канадійської Протикомуністичної Федерації".

В пляні тієї організації є видавати друком свій бюлетен і зорганізувати масове віче в Месі Гол у Торонті.

Від українців участь у тій нараді брали: В. Варицький, М. Приходько та Р. Рахманний, як представник Відділу КУК у Торонті.

Українське громадянство Канади повинно морально підтримати цю потрібну в Канаді організацію і напевно такої підтримки не відмовить, якщо очевидно К.П.Ф. виразно стоятиме за принцип самовизначення всіх народів, які до цієї незалежности змагають.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. И. — Повідомляємо всіх членів Тов. „Зоря", від. 69, що три-квартальні збори відбудуться в пятницю, 19. жовтня в 8 год. ввечорі, в салі Укр. Клюбу ім. Драгоманова, під ч. 39 Іст 7 вул. Це дуже важні збори і ми просимо всіх членів прийти на збори і розібрати всі тикети на 50-літню ювілейну гостину Тов. Зоря. Тикети є обовязкові для кожного члена. Така є ухвала зборів Тов. „Зоря". — І. Єдинак, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. жовтня, в год. 1-ій пополудні в У. С. Домі, 4655 Мартін вул. Проситься членів прийти на час, кождий член повинен прийти і заплатити свою вкладку, а конечно ті члени, що платять квартально або піврічно. Прийдіть і приведіт своїх знайомих та впишіть їх в члени УНСоюзу. —В. Братусь, предс.; В. Вілінський, кас.; В. Вартош, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Триквартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234, відбудуться 20. жовтня (Oct. 20. 1951), о год. 8-ій ввечорі, в салі У. Н. Дому, при 214-216 Fulton St., Проситься всіх членів прибуди на означений час, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Члени розберуть тікети і треба вибрати балевий комітет і робітників на баль, що відбудеться в листопаді. Буде також звіт урядників і контрольної комісії за третій квартал. — П. Сташко, предс.; В. Федин, кас.; С. Могила, фін. секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 21. жовтня, в 12. год. вполудне, в салі при 2250 В. Кортез вул. Проситься довгуючих членів прийти і вирівняти залеглі вкладки. — Когут, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. И. — Повідомляється всіх членів і членкиць Бр. св. Иосафата, від. 217, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. жовтня, в год. 2-ій пополудні, в парафіяльній галі, 305 Hudson Ave. Довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглости, бо відділ не буде платити за членів, які самі повинні платити свої вкладки. В часі зборів здасть звіт делеґат зі зборів Допомогового Комітету, що відбулися в Филаделфії 13. і 14. жовтня. — В. Колданський, предс.; А. Іванів, фін. секр.; І. Бойчук, кас.; Р. Пристай, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. И. — Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 117, відбудуться в суботу, 20. жовтня в парохіяльній залі, 28 Іст 7-ма вул. в год. 8-мій ввечорі. Просимо всіх членів прибути на час, бо є важні справи до полагодження. Також будуть звіти за третій квартал. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости, бо в противному разі будуть суспендовані. — Уряд.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє своїх членів, що три-квартальні збори відбудуться в неділю, 21. жовтня, в год. 2. попол., в Укр. Хаті на Grayling. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Також контр. комісія має дати звіт за третій квартал. Тож проситься всіх доконче прибути. — І. Підпиригора, предс.; Д. Рубаха, рек. секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. — "Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 21. жовтня, в Домі Відділів У. Н. Союзу, 843 N. Western Ave., в год. 12. вполудне. Просимо членів, а головно ново вписаних, прибути на ці збори та заплатити свою належитість. Також буде вибір комітету і працівників на баль, що має відбутися в листопаді. Члени, суспендовані в серпні і вересні, якщо прийдуть на збори і вирівняють свій довг, будуть надалі членами У.Н.С. — О. Любас, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячний митінґ відбудеться в неділю, 21. жовтня, в год. 2-ій пополудні, в церковній галі. Проситься всіх членів явитися на час. Довгуючі члени повинні сповнити свою належитість, бо інакше за них не будеться висилати вкладок. Хто хотів би вступити до У. Н. Союзу, хай ласкаво зголоситься на збори. — Г. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 372, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 20. жовтня, в год. 8. ввечорі, в галі "Veteran War" при Washington Ave. Проситься всіх членів і членкиць явитись на ті збори і вирівняти свої місячні вкладки. Маємо також деякі справи до вирішення. — Д. Геча, предс.; В. Реновець, кас.; И. Ярема, секр.; Ю. Лонишин, рек. секр.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐ"!

ТАРЗАН ч. 2697. — Порожні шатра.

Оглушуючий удар і рев грому, сполучені з виттям вітру і лоскотом дощу спонукали дівчат прикрити себе зі страху.

„На Бога, Тарзане! Страшлива буря! А деж Ларсон?" — запитався Д'Арнот. — „Він пішов до тубильців" — відповів Тарзан.

Тільки чудом витримали линви шатра, коли стихійні сили змагалися серед ночі, а горстка людей скупчилася разом серед холоду й біди.

„Я не бачу жадних тубільців" — завважав Варрик. „Справді так, Варрику" — потвердив Тарзан. — Вони втекли і взяли більшу частину припасів з собою!"